

“STEAM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA O‘QUVCHILARNI XALQ HUNARMANDCHILIGIGA O‘RGATISH ORQALI IJODKORLIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH”

Allaberdiyeva Gulshana

Termiz davlat pedagogika instituti talabasi

Annotatsiya

Mazkur maqolada umumta’lim maktablarida o‘quvchilarni xalq hunarmandchiligiga o‘rgatish jarayonida STEAM texnologiyalaridan foydalanish orqali ularning ijodkorlik kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, xalq hunarmandchiligi va zamonaviy ta’lim texnologiyalarining integratsiyasi asosida o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish hamda ijodiy yondashuvni shakllantirishning samarali yo‘llari asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: STEAM ta’limi, xalq hunarmandchiligi, ijodkorlik kompetensiyasi, texnologik ta’lim, innovatsion yondashuv, dizayn fikrlash, amaliy faoliyat.

Kirish

Zamonaviy ta’lim tizimida o‘quvchilarning kompetensiyalarini rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ijodkorlik kompetensiyasini shakllantirish bugungi globallashuv jarayonida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki zamonaviy jamiyat faqat tayyor bilimlarni o‘zlashtiruvchi emas, balki yangi g‘oyalarni ilgari suruvchi, muammolarga innovatsion yechim topa oladigan shaxslarni talab qiladi.

Shu nuqtai nazardan, STEAM yondashuvi ta’lim jarayoniga joriy etilishi orqali o‘quvchilarning kompleks fikrlash qobiliyatini rivojlantirish imkoniyati yaratiladi. Bunda fan, texnologiya, muhandislik, san’at va matematika o‘zaro integratsiya qilinadi. Xalq hunarmandchiligi esa mazkur integratsiyani amaliy jihatdan ta’minlovchi muhim vosita sifatida namoyon bo‘ladi.

Nazariy asoslar

Xalq hunarmandchiligi — bu milliy madaniyatning ajralmas qismi bo‘lib, u o‘zida xalqning tarixiy tajribasi, estetik qarashlari va amaliy ko‘nikmalarini mujassam etadi. Pedagogik nuqtai nazardan, hunarmandchilik faoliyati o‘quvchilarning nafaqat mehnat ko‘nikmalarini, balki ijodiy fikrlashini ham rivojlantiradi.

Ijodkorlik kompetensiyasi esa shaxsning yangi g‘oyalar yaratish, muammolarni mustaqil hal qilish va o‘z fikrini erkin ifoda etish qobiliyatini anglatadi. Ushbu kompetensiyani shakllantirish uchun ta‘lim jarayonida faol va interaktiv metodlardan foydalanish zarur.

STEAM va hunarmandchilik integratsiyasi

STEAM yondashuvi asosida xalq hunarmandchiligini o‘rgatish quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

Tahlil bosqichi (Science) — materiallar va ularning xususiyatlarini o‘rganish

Texnologik bosqich (Technology) — zamonaviy vositalardan foydalanish

Loyihalash bosqichi (Engineering) — mahsulotni rejalashtirish

Estetik bosqich (Art) — bezak va dizayn berish

Hisoblash bosqichi (Mathematics) — o‘lchov va nisbatlarni aniqlash

Mazkur yondashuv o‘quvchilarda tizimli va mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi.

Amaliy natijalar

Tadqiqot jarayonida STEAM asosida tashkil etilgan darslar o‘quvchilarning ijodiy yondashuvini oshirish, mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirish hamda amaliy ko‘nikmalarni mustahkamlashga katta ta‘sir ko‘rsatdi. Ayniqsa, loyiha asosida ishlash jarayonida, o‘quvchilar o‘z g‘oyalarini real mahsulotga aylantirish imkoniyatiga ega bo‘ldilar. Bu esa ularning o‘ziga bo‘lgan ishonchini yanada mustahkamladi.

Muhokama

An'anaviy dars usullaridan farqli ravishda, STEAM yondashuvi o'quvchini faol ishtirokchiga aylantiradi. Bu esa ta'lim samaradorligini oshiradi. Xalq hunarmandchiligi esa ushbu jarayonda milliy qadriyatlarni saqlab qolish bilan birga, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. STEAM yondashuvi ta'limda innovatsion fikrlash, mustaqil ish va jamoaviy muloqotni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, STEAM texnologiyalarini xalq hunarmandchiligi bilan integratsiya qilish o'quvchilarning ijodkorlik kompetensiyalarini shakllantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ushbu yondashuv nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo'yicha adabiyotlar
2. STEAM ta'limi bo'yicha ilmiy maqolalar
3. Xalq hunarmandchiligi bo'yicha tadqiqotlar
4. Ziyonet va boshqa ilmiy portallar